

Državni izpitni center

M 1 8 1 2 0 2 1 4

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

INDICAZIONI PER LA VALUTAZIONE

Martedì, 12 giugno 2018

MATURITÀ GENERALE

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravičen.
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna.
- Za odgovore ali rešitve, zapisane v povedih, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna.

A) Bralno razumevanje

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	1	Po smislu, na primer: ♦ O vplivu digitalnih tehnologij na življenje mladih/milenijcev.		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	2	Po smislu, na primer, eden od: ♦ Ker ne poroča o aktualnem dogodku, ampak razlaga družbeni pojav. ♦ Ker ni glavni namen besedila informiranje, temveč novinar v njem razlaga, komentira, izraža svoje stališče ♦ Ker niso v ospredju podatki, ampak na podlagi več informacij presoja, primerja in vrednoti.	Ker je tema zanimiva le za določen del javnosti in poglobljeno obravnava družbeni pojav in ne poroča o aktualnem dogodku.	1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1	Besedilo je subjektivno, saj Po smislu, na primer, eden od: ♦ novinar izraža lastno stališče ♦ avtor podaja v njem svoje mnenje ♦ v prvem/drugem odstavku piše tudi v prvi osebi o sebi ♦ avtor razodeva svoje namere, omenja lastne predsodke itd.		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	Po smislu, na primer, eden od: ♦ londonska študentska zbirališča pred desetimi leti ♦ spoznavne študentske zabave		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	1	Po smislu, na primer, <u>dva</u> od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ zbiranje družabnih profilov (facebook, instagram ...) ♦ druženje soigralcev mobilnih iger ♦ zbiranje selfijev 		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	Po smislu, na primer, eden od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ ker se v večjih mestih hitreje povežeš z ljudmi ♦ ker v velemestih hitreje najdeš, kogar potrebuješ 		
	1	Po smislu, na primer, <u>eden</u> od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ na raziskovalne projekte ♦ zaposlitve ♦ štipendije ♦ družabno življenje 		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	1	Po smislu, na primer: <ul style="list-style-type: none"> ♦ različne sodobne generacije (mladih)/generacije, rojene pred milenijci 		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ digitalni domorodci		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	2	Po smislu, na primer: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Da bi (s pomočjo njihovih navad in pričakovanj) privabili najboljše študente in njim prilagodili ustrezna delovna okolja. 		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	2	Po smislu, na primer: ♦ Pričakovali so, da bodo v prihodnosti prevzeli odrasle družbene vloge, vendar imajo ti drugačne vrednote/jih politika ne zanima/ne priznavajo avtoritete, ker živijo raje lagodno in brezskrbno, jih ne zanima kariera/materialne dobrine/so drugačni.		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	2	Po smislu, na primer: ♦ Ker se je novinar zavedal svojih predsodkov in tudi slabega poznavanja razmer, v katerih živijo mladi, in še te se zelo hitro spreminjajo.		1 za vsaj dva razloga 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	2	Po smislu, na primer: ♦ V prvem odstavku je Juan predstavljen kot zasvojenec z družabnimi omrežji, ki je na videz odtujeno nabiral profile na facebooku. V resnici se je z mreženjem trudil izpolniti/upravičiti velika pričakovanja staršev/domovine.		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13	3	<p>Po smislu, na primer <u>eden</u> od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Če bi »bumerji« na koncertu v Woodstocku uporabljali današnje mobilnike, bi bilo zagotovo veliko selfijev na instagramu, saj ni bila njihova generacija nič manj nečimrna, kot so milenijski danes. ◆ Ali: Če bi »bumerji« na Woodstocku uporabljali današnje mobilnike, bi se zagotovo takratna javnost zelo hitro odzvala na tamkajšnje dogajanje in prepovedala prirediteljev, saj se je tam poleg glasbe zgodilo tudi veliko spornega, škodljivega, drznega, nevarnega ... ◆ Pred desetimi leti bi na predavanjih ves čas prebirali sporočila in preverjali družabne profile prav tako, kot to počnejo današnje generacije, le z eno razliko, da bi nas takratni predavatelj/profesorji najprej opozorili, nato pa bi sledil tudi kakšen ukrep, saj so bila takrat pravila obnašanja drugačna. ◆ Staršem, učiteljem in politikom zagotovo ne bi zaupali, če bi vedeli, da bo za našo generacijo prihodnost pravič slabša, saj so prav oni krivi za to/ saj so oni soodgovorni za to. ◆ ... 		<p>1 za pomensko ustrezen odgovor 1 za utemeljitev odgovora 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)</p>
Skupaj	3			

B) Poznavanje in raba jezika

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	1	Po smislu, na primer: ♦ (ki) je na prelomu stoletja postala polnoletna.		1 za vsako jezikovno in pravopisno ustrezno dopolnjeno poved
	1	♦ (saj) so med seboj bolj povezani preko najrazličnejših oblik spletnih omrežij.		
	1	♦ (ker) starejše generacije ne razumejo njihovega negotovega položaja v družbi.		
	1	♦ (zato) pristajajo na izmenjalno ekonomijo.		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	5	Po smislu, na primer pet od: ♦ klikati – prevzeta ♦ spletne znamenkarije – slovenska ♦ selfi – prevzeta ♦ mobilnik – prevzeta ♦ družabni profil – slovenska in prevzeta ♦ milenijci/milenijski – prevzeta ♦ bumerji/ipsiloni – prevzeta ♦ družbena omrežja – slovenska		
2.2	1	♦ v Slovarju novejšega besedja		
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	2	♦ Ker so mladim že od otroštva privzgjajali visoka pričakovanja in tekmovalnost, so negotovi in nezadovoljni.	Mladim so že od otroštva privzgjajali visoka pričakovanja in tekmovalnost, kar je vzrok za njihovo negotovost in nezadovoljnost.	1 za ustrezno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
3.2	2	♦ Zaradi (od otroštva) privzgojenih visokih pričakovanj in tekmovalnosti so mladi negotovi in nezadovoljni.		1 za ustrezno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ DA		
4.2	3	♦ S / S + S / S		Vse ali nič.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	2	Po smislu, na primer: ♦ Mladi so pokazateji prihodnosti.	Po smislu.	1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ milenijci/bumerji/ipsiloni		
	1	♦ sebičen		
	1	♦ odljuđen/asocialen		
	1	♦ redkeje		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	1	Po smislu, na primer: ♦ pre/iz/šolati se so/šolski/šolan/sošolčev/ (sošolec)		
	1	♦ pre/na/iz/poštudirati (študijski) študent/študij/študiranje		
	1	♦ (truditi se) truden/utrujen/utrudljiv trud/utrujenost/utrudljivost		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	♦ sem opazoval, nedovršni		
	1	♦ opisoval, nedovršni		
8.2	1	♦ opazil		
	1	♦ opisal		
8.3	1	Po smislu, na primer: ♦ Ne, saj sobesedilo zahteva rabo časovno neomejenega prvega dejanja.		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ 6 /šest		
	1	♦ 5./petem		
	1	♦ zaznamovana; pog./pogovorno		
	1	♦ narekovaji		
	1	♦ knjižno/zborna		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ V podjetju ♦ v podjetje ♦ Iz podjetja ♦ Na fakulteti ♦ s fakultete ♦ Na fakulteto 		4 za 6 pravih rešitev 3 za 5 pravih rešitev 2 za 4 pravih rešitve 1 za 3 pravih rešitve
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	1 1 1 1	Po smislu, na primer: ♦ vlagati gobe (4), v kozarce (4) ♦ pomagati prijatelju (3), v nesreči (5), pri delu (5), z dobrim nasvetom (6) ♦ tekmovati v teku (5), za nagrado (4), s prijatelji (6) ♦ žrtvovati se za prijatelja (4)		1 za vsak pravičen zapis primera in ustrezen sklon
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kitajci ♦ kitajski ♦ Egipčani ♦ egipčanske/egiptovske ♦ Evropejci ♦ evropskih ♦ Danci ♦ danskega 		4 za 8 pravih rešitev 3 za 7, 6 pravih rešitev 2 za 5, 4 pravih rešitve 1 za 3 pravih rešitve 0 za 2 pravih rešitvi
Skupaj	4			

IZPITNA POLA 2

Slušno razumevanje

(Radio SLO 2, Frekvenca X, Val 202, 24. 11. 2016)

Frekvenca X, radijski laboratorij na valovih znanosti: Sočutje, vgrajeno v človeški organizem

Tomaž Grušovnik, Mitja Peček

Transkripcija besedila

Novinar: Pozdravljeni. Se slišimo? Se. Čutimo? Tudi. In kot bomo ugotovili, če ne prej pa ob koncu oddaje. Drugače tudi ne more biti, saj pravzaprav nimamo izbire. Danes bomo raziskovali sočutje.

Grušovnik: Tomaž Grušovnik, sem doktor filozofije, docent na Univerzi na Primorskem.

Novinar: Dr. Grušovnika, ki nam bo pri tem pomagal, bomo najprej poprosili za klasičen novinarski uvod, že res da vse prej kot izviren, ampak poveden. Če nič drugega, nas bo etimološka razlaga pričela o tem, da imamo Slovenci za empatijo nadse primeren izraz. Torej, kaj je empatija?

Grušovnik: Empatija pravzaprav pomeni isto kot slovenska beseda sočutje. Izhaja iz grškega predloga em, kar pomeni v in pa them, kar pomeni čutiti. Se pravi včutiti, sočutiti, stopiti v čevlje nekoga drugega, skratka, zaznavati z nekom skupaj.

Novinar: Skupaj, pa vendar ne gre za proizvod popolne povratne komunikacije. Sočutje se primarno pojavi v telesu oz. v glavi posameznika. Novejše študije, ki se jim bomo kmalu posvetili, kažejo, da ima sočutje fiziološko osnovo, da je empatija vgrajena v človekov organizem.

Nevrološke in biopsihološke raziskave zadnjih dveh desetletij namreč potrjujejo antično idejo o zveznosti biološkega in miselnega sveta. Tozadevno najbolj zanimivo je odkritje zrcalnih celic. Pojasnjuje nevrolog dr. Zvezdan Pirtošek.

Pirtošek: Zrcalne celice so odkrili v sosednji Italiji, v Parmi pred nekaj 10 leti, in sicer s poskusi, kjer so opazovali, kaj se dogaja v možganih, če opica naredi določeno dejanje. Po navadi je to dejanje bilo, to da je vzela kakšno banano ali orešček ipd. Torej slučajno so italijanski znanstveniki odkrili, da se ista celica proži ne samo takrat, ko opica sama vzame orešček, ampak tudi če opazuje nekoga, ki vzame orešček. Seveda takrat se je prvič pojavila ta misel, da pravzaprav se lahko na nek način živimo v drugega, in to je pravzaprav neka znanstvena osnova, da smo danes precej prepričani, da v prvi vrsti človek, vendar ne samo človek, bi rekel, to velja tudi za delfine in tudi za nam bližnje opice, gre tudi za nekatere vrste ptic, a ne, gre za slone, skratka, da so bitja na tem planetu, ki imajo celice, specializirane za to, da jaz čutim, kaj namerava, misli ali počne moj sočlovek oz. sobitje.

Novinar: Ključna beseda za razumevanje delovanja zrcalnih nevronov je prav čutenje, ne prepoznavanje ali razumevanje dejanja drugega, ker ne gre za racionalni miselni proces. Morda lahko to najboljše ponazorimo s primerom. Denimo, če bi si pred intervjujem z dr. Pirtoškom na parkirišču pred nevrološko kliniko ob izstopu iz avta po nesreči priprl prst, bi se zrcalne celice v možganih mojega sogovornika aktivirale in ga v narekovajih prepričale, da je prišlo do poškodbe njegovega prsta. Da in ne. Bolečine ne bi začutil na enak način kot jaz. Je pa povsem mogoče, da bi mu kljub temu ob pogledu na moj prst, kot pravimo, kar slabo postalo. Kako je to mogoče?

Pirtošek: Prožijo se ali aktivirajo se nama zelo zelo podobni deli možganov z izjemo morda tistega dela, ki prinaša zelo zelo neposredno čustvo ali zelo neposreden občutek. V tem primeru zaprtja vrat bi bil to oster, neznošen občutek fizične bolečine v trenutku, ko mi vrata priprejo prst.

Novinar: Prav, ampak če priča nezgode ne občuti moje bolečine, kakor jo sam, zakaj so zrcalni nevroni tako zanimivi, bomo pojasnili na še enem hipotetičnem primeru. Predstavljajte si, da si pripremem desni palec v prisotnosti nekoga z amputirano desno roko, torej nekoga, ki desnega palca sploh nima. Razlike v delovanju njegovih zrcalnih nevronov in tistih v možganih dr. Pirtoška ni. Zato pa slednji sprožajo še mnoge druge signale. Npr. dr. Pirtošek, medtem ko z rokami v žepih opazuje mojo poškodbo, na svojem desnem palcu čuti hlačno blago. Informacija o tem občutju nasprotuje istočasno sproženemu signalu, ki ga oddajo zrcalne celice, in možgani dr. Pirtoška si situacije ne morejo razložiti drugače kot tako, da ni bil priprt njegov palec, temveč gre za palec nekoga drugega. Naš hipotetični amputiranec pa na svoji roki ne more občutiti nič drugega kakor zrcalno empatično bolečino in povsem mogoče je, da bi ga zares zabolelo. Znanost omenjeno dejstvo izkorišča tudi v medicinske namene. Res da ne vsi, a nekateri ljudje z bolečinami v fantomskih udih jih uspešno odpravijo tudi tako, da se postavijo pred ogledalo in se opazujejo ob razgibavanju zdravih udov. Zrcalna podoba možgane prepiča, da premikajo amputirano roko in občutek zakričenosti fantomskega uda izgine. Ne verjamate? Naslednjič, ko vas bo srbelo pod desnim komolcem, stopite pred ogledalo in se popraskajte po levem. Moralo bi učinkovati. Navsezadnje je prav za to odkritje skupina nemških nevrologov letos prejela Nobelovo nagrado.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Frekvenca X/iks / radijski laboratorij na valovih znanosti ♦ filozof/(Tomaž) Grušovnik ♦ nevrolog/(dr. Zvezdan) Pirtošek 	Pravilno je tudi, če sta navedena novinarjeva sogovorca le s priimki ali po poklicni dejavnosti.	2 za 3 pravilne rešitve 1 za 2 pravilni rešitvi
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ C		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	2	Po smislu, na primer: ♦ sočutje		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ B		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	1	♦ DA		
	1	♦ DA		
	1	♦ NE		
	1	♦ NE		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	Po smislu, na primer: ♦ novinarjev prijrti prst vzbudi odziv v možganih pri dr. Pirtošku		
	1	♦ prijrti prst vzbudi odziv v možganih tudi pri človeku z amputirano roko		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	3	Po smislu, na primer: ♦ Človek z bolečinami v amputiranem udu ob pogledu na zrcalno podobo v ogledalu zazna, da lahko premika <u>roko</u> , ki je v resnici nima, zato <u>neha čutiti bolečine</u> .		2 za navedbi dveh dejstev 1 za navedbo enega dejstva 1 za jezikovno pravilnost povedi
	Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ A		
	Skupaj	1		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	2	Po smislu, na primer: ♦ Dr. Pirtošek ne čuti bolečine ob novinarjevem prijrtem prstu, če drži roke v žepih, saj <u>čutijo njegovi prsti hlačno blago</u> in tako <u>izničijo signal</u> sproženih zrcalnih celic.		1 za navedbo dejstev 1 za jezikovno pravilnost povedi
	Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	2	<p>Po smislu, na primer, <u>ena od</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ (Oddaja je zanimiva, saj) poslušalce seznanja z novimi in presenetljivimi znanstvenimi odkritji, in sicer s tem, da je sočutje fiziološko pogojeno in da se kot odziv na bolečino drugega zgodi v možganih. ♦ Oddaja je poljudnoznanstvena, saj) nazorno in razumljivo pojasni znanstveno odkritje, da je sočutje fiziološko pogojeno in da so vzrok temu zrcalne celice v možganih. 		Ena od trditev mora biti ustrezno utemeljena.
Skupaj	2			

IZPITNA POLA 3**Daljše esejsko besedilo**

Vsebina

Točke	Merila	Dodatna navodila
25		
A	do 3 Ustreznost naslovu	Povezanost s temo: izbor in predstavitev dogodkov, ki ponazarjajo naslov.
B	do 6 Poznavanje snovi	Ustrezno povzemanje vsebine obeh romanov v povezavi z Leo in s Fritzem.
C	do 3 Razlaga, oznaka, primerjava	Oznaka Fritza in Lee ter primerjava in razlaga podobnosti in razlik.
Č	do 4 Ovrednotenje in opredelitev	Presoja o tem, kateri od njiju je bolj tragičen, in utemeljitev presoje.
D	do 3 Razvijanje misli	Argumenti, ponazoritve s primeri.
E	do 4 Logična povezanost	Skladnost: notranja – zunanja členitev; kohezija; koherenca.
F	do 2 Izvirnost	Vse po smislu.

Jezikovna pravilnost*

Točke	Merila	Dodatna navodila
6		
do 6	Oblikoslovna, besedoslovna, skladijska (besedni red) pravilnost, pravopis	Za 4 isto-/raznovrstne napake – minus 1 točka (največ minus 6 točk).

Slog**

Točke	Merila	Dodatna navodila
4		
1	Bogastvo in ustreznost besedišča, slovničnih struktur	
2	Jednatost, jasnost, natančnost, živost izražanja	
1	Rokopisna urejenost besedila, ustreznost dolžina (+/- 50 besed)	

* Če kandidat napiše daljše esejsko besedilo z manj kot 400 besedami, lahko pri jezikovni pravilnosti doseže največ tri točke (od šestih).

** Če kandidat napiše daljše esejsko besedilo z manj kot 200 besedami, lahko pri slogu doseže največ dve točki (od štirih).